

PRAVILNIK

O NAČINU I USLOVIMA OVERAVANJA MERILA

("Sl. list SCG", br. 24/2006 i "Sl. glasnik RS", br. 21/2010)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se način overavanja merila (pregled i žigosanje merila, odnosno izdavanje uverenja o overavanju merila) i uslovi overavanja merila koja vrše područne jedinice Direkcije za mere i dragocene metale (u daljem tekstu: Direkcija) i ovlašćene laboratorije pri prvom i ponovnom overavanju merila.

Član 2

Merila se pregledaju pojedinačno ili statistički, u zavisnosti od toga kako je propisano postupcima za overavanje merila, a žigošu se, odnosno izdaju uverenja o overavanju merila pojedinačno.

Član 3

Podnosilac zahteva za overavanje merila podnosi zahtev u pisanoj formi za svako merilo pojedinačno. Ako se zahteva overavanje više merila iste vrste može se podneti jedan zahtev pri čemu su sva merila navedena u prilogu tog zahteva.

Zahtev mora sadržati sledeće podatke:

- 1) o podnosiocu zahteva;

2) o imaocu merila;

3) o vrsti overavanja (prvo, obavezno ponovno ili ponovno overavanje posle popravke);

4) o merilu (naziv merila, proizvođač, tip merila, osnovne metrološke karakteristike, serijski broj i službenu oznaku o odobrenju tipa, ako postoji);

5) podatak o mestu upotrebe merila, ako je potrebno.

Zahtev za prvo overavanje merila za koje nije obavezno ispitivanje tipa merila mora sadržati i sledeće podatke:

1) tehnički opis merila;

2) uputstvo proizvođača za upotrebu;

3) predlog načina žigosanja merila.

Zahtev za ponovno overavanje posle popravke mora sadržati i opis kvara, odnosno popravke.

Član 4

Prvo overavanje merila vrši se na pisani zahtev domaćeg proizvođača, uvoznika ili ovlašćenog zastupnika stranog proizvođača, a obavezno ponovno overavanje na pisani zahtev imaoca, odnosno korisnika merila.

Ponovno overavanje merila posle popravke vrši se na pisani zahtev lica koje je izvršilo popravku merila.

Ako podnosilac zahteva želi da se osim žigosanja merila, izda i uverenje o overavanju merila i da ono sadrži i podatke o rezultatima pregleda merila, dužan je da to u zahtevu naznači.

Član 5

Na prvo i ponovno overavanje mogu se podnositi samo pripremljena merila.

Merilo je pripremljeno za prvo overavanje ako je novo, ako je kompletno sa svim pripadajućim delovima, ako ispunjava propisane metrološke zahteve i ako je u takvom stanju da se nesmetano može pristupiti pregledu i žigosanju.

Ako je za predmetnu vrstu merila predviđeno obavezno odobrenje tipa merila, merilo mora biti snabdeveno važećim uverenjem o odobrenju tipa i mora ispunjavati zahteve iz tog uverenja.

Merila za koja nije predviđeno obavezno odobrenje tipa merila pripremljena su za prvo overavanje ako su nova i ako su u takvom stanju da se nesmetano može pristupiti pregledu i žigosanju.

Merila koja su korišćena, pripremljena su za obavezno ponovno overavanje ako nije istekla važnost žiga na njima ili uverenju o overavanju, ako su u stanju funkcionisanja prema propisanim metrološkim zahtevima i ako se nesmetano može pristupiti pregledu i žigosanju.

Merila su pripremljena za ponovno overavanje posle popravke, ako su otklonjene sve neispravnosti na njima i ako su u takvom stanju da se nesmetano može pristupiti pregledu i žigosanju.

Član 6

Ako se overavanje merila vrši na mestu upotrebe, merilo mora biti postavljeno u radno stanje prema propisanim metrološkim zahtevima i uputstvu proizvođača (montirano i učvršćeno, povezano sa izvorima za napajanje energijom, povezano sa ostalim instalacijama, nivelisano, podešeno, u odgovarajućim ambijentnim uslovima i sl.).

Pri overavanju merila na mestu upotrebe, podnosilac zahteva mora da obezbedi etalone i drugu neophodnu opremu za pregled, kao i prisustvo lica koje je merilo pripremio za pregled.

Član 7

Overavanje merila obuhvata:

1) vizuelni pregled merila;

- 2) proveru funkcionalnosti merila;
- 3) proveru metroloških svojstava merila, u odnosu na propisane zahteve;
- 4) žigovanje merila, odnosno izdavanje uverenja o overavanju.

Član 8

Vizuelni pregled merila obuhvata:

- 1) prepoznavanje i identifikaciju merila, proveru natpisa i oznaka na merilu, koje je postavio proizvođač, odnosno popravljivač;
- 2) proveru službene oznake merila, za merila za koja je obavezno odobravanje tipa;
- 3) proveru celovitosti, neoštećenosti i roka važnosti plombi na merilu, pri obaveznom ponovnom overavanju merila.

Član 9

Provera funkcionalnosti merila obuhvata:

- 1) proveru opšteg stanja merila;
- 2) proveru funkcionisanja merila;
- 3) proveru pokazivača i prikazivača na merilu;
- 4) proveru mogućnosti krivotvorenja rezultata merenja ili zloupotrebe merila, pogotovo pri prvom overavanju merila za koja nije obavezno odobravanje tipa;
- 5) provera korektnosti štampanja rezultata merenja i drugih podataka.

Član 10

Provera metroloških i radnih svojstava koje merilo poseduje u trenutku pregleda, u odnosu na propisane zahteve, obavlja se prema propisanom postupku za overavanje merila, i po pravilu obuhvata:

- 1) proveru opsega merenja;
- 2) utvrđivanje greške merila ili proveru klase tačnosti merila;
- 3) proveru ponovljivosti rezultata merenja;
- 4) proveru osetljivosti na uticajne veličine;
- 5) proveru podesnosti za nameravanu upotrebu.

Član 11

Ako se prilikom pregleda merila utvrdi da merilo ispunjava propisane metrološke zahteve, žigosaće se odnosno izdati uverenje o overavanju. Merilo se žigoše na način kako je propisano postupcima za overavanje merila na mestima koja su određena u uverenju o odobrenju tipa i drugim aktima Direkcije.

Merilo se žigoše vrstom i oblicima žigova propisanim postupcima za overavanje merila i propisom o vrstama i načinu označavanja merila, o vrstama i obliku žigova i drugih znakova koji se upotrebljavaju.

Član 12

Pri postupku overavanja merila, vodi se zapisnik o overavanju merila koji po pravilu sadrži:

- 1) podatke o podnosiocu zahteva;
- 2) podatke koji su potrebni za identifikaciju merila (vrstu, tip i serijski broj);
- 3) metrološke i druge tehničke podatke koji su potrebni za overavanje;
- 4) rezultate pregleda;

- 5) broj skinute i broj postavljene plombe;
- 6) mesto, uslove i datum pregleda;
- 7) imena i potpis lica koja su izvršila pregled merila.

Član 13

Ako se pregledom merila utvrdi da merilo ne ispunjava propisane metrološke zahteve, odnosno da nije podesno za nameravanu upotrebu, donosi se rešenje kojim se odbija overavanje merila.

U rešenju kojim se odbija overavanje merila i u zapisniku o overavanju merila navodi se razlog odbijanja. Primerak rešenja o odbijanju overavanja merila dostavlja se podnosiocu zahteva.

Član 14

Ako se pri prvom overavanju merila za koje je izdato uverenje o odobrenju tipa utvrdi da su izvršene izmene na tipu merila, odbiće se overavanje, a podnosilac zahteva može od Direkcije zatražiti saglasnost za te izmene ili dopunsko odobrenje tipa.

Član 15

Ako se pri overavanju merila za koje je izdato uverenje o odobrenju tipa utvrdi da je merilo prepravljeno, a podnosilac zahteva nije dobio pismenu saglasnost za prepravku od Direkcije, odbiće se overavanje.

Član 16

Merila za koja je isteklo uverenje o odobrenju tipa merila primaće se na overavanje dok ispunjavaju propisane metrološke zahteve, ili dok se njihovo stavljanje u promet ne zabrani ukidanjem uverenja o odobrenju tipa merila.

Merila za koja je isteklo uverenje o odobrenju tipa merila ne mogu se primati na prvo overavanje.

Član 17

Overavanje merila vrši se u službenim prostorijama Direkcije, kao i na mestu na kome se merilo nalazi, ako je u pitanju merilo koje je po svojoj konstrukciji vezano za mesto na kome je postavljeno (stabilno merilo), ili ako je u pitanju merilo koje bi se zbog osetljivosti konstrukcije moglo pri prenosu oštetiti ili pokvariti, u kom slučaju je podnosilac zahteva dužan da obezbedi potreban broj radnika i opreme za vršenje pregleda.

Član 18

(Brisan)

Član 19

Pregled merila vrši stručno i osposobljeno osoblje prema propisanom postupku za overavanje merila odgovarajućim etalonima, uzorcima referentnih materijala i drugom mernom opremom, koji omogućavaju primenu propisanih načina i metoda overavanja merila.

Etaloni i uzorci referentnih materijala kojima se obavlja pregled merila i ocenjivanje ispunjenosti metroloških zahteva moraju imati važeća uverenja o etaloniranju.

Etaloni i uzorci referentnih materijala moraju se čuvati (održavati) saglasno propisanim zahtevima, odnosno uputstvima proizvođača, kao i druga merna oprema za koju se može zahtevati da ima uverenja o etaloniranju, odnosno overavanju.

Član 20

Oprema koja se koristi za overavanje merila, odnosno rezultati njenog etaloniranja moraju biti sledivi do etalona Srbije ili do nacionalnih etalona drugih država obuhvaćenih Aranžmanom o međusobnom priznavanju nacionalnih etalona i uverenja o etaloniranju i merenju koja izdaju nacionalni metrološki instituti (MRA), ili do međunarodnih etalona.

Za svu opremu koja se koristi za overavanje merila mora postojati tehnička dokumentacija koja sadrži:

- 1) uputstva za rukovanje opremom;
- 2) planove etaloniranja;
- 3) podatke o podešavanju i održavanju opreme;
- 4) evidenciju o periodičnim etaloniranjima i overavanjima i eventualnim intervencijama.

Član 21

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o načinu na koji područne organizacione jedinice Saveznog zavoda za mere i dragocene metale vrše pregled merila ("Službeni list SRJ", br. 14/95).

Član 22

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SCG".

Samostalni članovi Pravilnika o izmenama Pravilnika o načinu i uslovima overavanja merila

("Sl. glasnik RS", br. 21/2010)

Član 7

Rešenja o ispunjenosti uslova da se overavanje merila može vršiti u prostorijama podnosioca zahteva koja su fizičkim, odnosno pravnim licima izdata u skladu sa Pravilnikom o načinu i uslovima overavanja merila ("Službeni list SCG", broj 24/06) važe najduže dve godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, pod uslovom da su ta lica podnela prijavu za akreditaciju Akreditacionom telu Srbije.

Član 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".